

РЕШЕНИЕ

№ 6278

гр. София, 08.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 55 СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: КАМЕЛИЯ ПЛ. КОЛЕВА

при участието на секретаря РОСИЦА М. ЛАШОВА
като разгледа докладваното от КАМЕЛИЯ ПЛ. КОЛЕВА Гражданско дело № 20231110135346 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл.422 от *Гражданския процесуален кодекс* (ГПК).

Предявен е установителен иск от „Йеттел България“ ЕАД срещу С. Г. М. с правно основание чл.422, ал.1, във вр. чл.415, ал.1 от ГПК, във вр. чл.92, ал.1 от *Закона за задълженията и договорите* (ЗЗД), за установяване съществуването на вземане в **общ размер от 397.19 лева**, формирано както следва: сума в размер на **89.25 лева**, представляваща неустойка за предсрочно прекратяване на договор за мобилни услуги от 10.07.2019г. с предпочетен мобилен номер 359898752120, сума в размер на **123.75 лева**, представляваща неустойка за предсрочно прекратяване на договор за мобилни услуги от 06.02.2020г. с предпочетен мобилен номер 359890510484, сума в размер на **94.94 лева**, представляваща неустойка за предсрочно прекратяване на договор за мобилни услуги от 29.03.2019г. с предпочетен мобилен номер 359895741077 и сума в размер на **89.25 лева**, представляваща неустойка за предсрочно прекратяване на договор за мобилни услуги от 10.07.2019г. с предпочетен мобилен номер 359896802426, начислени поради неизпълнение на задълженията на ответника по т. 27 от общите условия към договорите за заплащане на задълженията в срок, всяка една от която сума за неустойка, формирана от трикратния размер на дължимата стандартна месечна абонаментна такса за предоставяните от процесните договори за далекосъобщителни услуги, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК– 21.11.2022 г., до окончателното плащане, за което вземане е издадена по заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 22.12.2022г. по ч.гр.д. №

63076/2022г. по описа на СРС, 55 състав.

Ищецът - „Йеттел България“ ЕАД, твърди, че между него и ответника С. Г. М. е съществувало облигационно правоотношение въз основа на договор за мобилни услуги от 10.07.2019г. с предпочетен мобилен номер, договор за мобилни услуги от 06.02.2020г. с предпочетен мобилен номер, договор за мобилни услуги от 29.03.2019г. с предпочетен мобилен номер и договор за мобилни услуги от 10.07.2019г. с предпочетен мобилен номер, за които бил открит клиентски номер, Твърди, че по посочените договори предоставил на ответника в качеството му на клиент уговорените мобилни услуги на стойност от 148.22 лева, за която сума ищецът издал крайна фактура № 7315623381/05.02.2021г., като ответникът не изпълнил задължението си по чл. 49 от общите условия да заплати стойността на потребените далекосъобщителни услуги в предвидения за това срок по чл.27 от общите условия - указаният във фактурата срок, но не по-късно от 18 дни след датата на издаването ѝ, поради което договорите за мобилни услуги били предсрочно прекратени в съответствие с чл.75, вр. с чл. 19б, б. „в“ от общите условия. Неизпълнението на соченото задължение на ответника да заплаща представените по договорите мобилни услуги обосновоало автоматичното деактивиране на абонамент към ищеца, като изпращане на уведомление за прекратяването не било необходимо, с оглед неколкократно изпращаните до ответника съобщения за наличие на задължения към ищеца. С оглед прекратяването на договорите, ищецът начислил неустойка в трикратния размер на дължимата стандартна месечна абонаментна такса съгласно постигната спогодба между ищеца и Комисия за защита на потребителите относно начина на формиране на неустойките, а именно, за суми както следва: по договор от 10.07.2019г. - сума в размер на 89.25 лева, по договор от 06.02.2020г. - сума в размер на 123.75 лева, по договор от 29.03.2019г. - сума в размер на 94.94 лева и по договор от 10.07.2019г. - сума в размер на 89.25 лева, възлизащи на общо 397.19 лева, за която е издадена крайна фактура №7315623381/05.02.2021 г. Ответникът не изпълнил задължението си към ищеца в срока за доброволно изпълнение съгласно издадената фактура, поради което в настоящото производство ищецът претендира сумата в общ размер от 397.19 лева за неустойка за предсрочно прекратяване на договорите, чиято изискуемост била настъпила с изтичане на определения срок за плащане. Ищецът обосновава правния си интерес от предявяване на установителните искове с проведено заповедно производство и издадена на „Йеттел България“ ЕАД заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 22.12.2022г. по ч.гр.д. № 63076/2022г. по описа на СРС, 55 състав, връчена на длъжника по чл. 47, ал. 5 от ГПК, с оглед на което претендира установяване на вземанията, предмет на издадената заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК. Представя писмени доказателства. Претендира разноси.

В срока по чл.131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от ответника С. Г. М., с който оспорва предявените искове с довод, че липсва облигационно отношение между страните поради обстоятелството, че не е подписвала процесните договори за мобилни услуги и общите условия към същите, както и не е изразила съгласие за заплащане на неустойка по договорите при заявените от ищеца условия за начисляване на неустойка.

Оспорва да е ползвала предоставяни от ищеца услуги за посочените мобилни телефонни номера, както и да е налице основание за начисляване на претендираната сума за неустойка. Претендира разноски.

Софийският районен съд, при преценка на материалите по делото, установи следното от **фактическа и правна страна**:

По отношение на претенциите с правно основание чл. 92, ал. 1 от ЗЗД в доказателствена тежест на ищеца е да установи съществуване между страните през сочения от него период на облигационно отношение по всеки от процесните договори за електронни и съобщителни услуги със соченото съдържание, включващо задължение на ответника да заплаща стойността на предоставените от ищеца електронни и съобщителни услуги в уговорения между страните срок за плащане, респ. право на ищеца по всеки от договорите да развали същите в случай на неизпълнение на задължението за заплащане на предоставените услуги в срок; изпълнение на задълженията по този договор от ищеца; договорна клауза, предвиждаща дължимост на неустойка в претендирания размер в случай на незаплащане на цената на мобилните услуги по всеки договор и размер на неустойката съгласно уговорения между страните начин на формиране на претендираното вземане; наличието на договорна клауза в полза на ищеца за едностранно прекратяване (разваляне) на всеки от договорите, както и че ищецът е прекратил договорите за предоставяне на мобилни услуги, за което е уведомил ответника; изискуемост на вземането за неустойка. При установяване на горните обстоятелства, в тежест на ответника е да установи плащане на претендираната сума в рамките на договорените срокове, както и обстоятелствата, от които произтичат правоизключващите ѝ възражения.

1. От представеното на л. 41 от заповедното дело копие на Договор № 618108746 от 30.06.2017г., се установява, че между ищеца и ответника са възникнали облигационни правоотношения във връзка с предоставяне на електронни съобщителни услуги чрез една или няколко съобщителни мрежи с месечна абонаментна такса от 16.99 лева. Срокът на договора е до 03.06.2019г., а след изтичането му, договорът се превръща в безсрочен. По силата на договора е уговорено предоставянето на електронни съобщителни услуги във връзка с използването на мобилен номер
2. От представеното на л. 48 от заповедното дело копие на Договор № 618866745 от 28.10.2017г., изменен с допълнително споразумение № 014702355 от 06.12.2017г., допълнително споразумение № 015234299 от 11.04.2018г., допълнително споразумение № 015683054 от 19.07.2018г. се установява, че между ищеца и ответника са възникнали облигационни правоотношения във връзка с предоставяне на електронни съобщителни услуги чрез една или няколко съобщителни мрежи с месечна абонаментна такса от 24.99 лева, променена на 30.99 лева с първото допълнително споразумение, след което променена на 36.99 лева с второто изменение, и 44.99 лева – съгласно последното изменение. По първоначалният договор срокът му е бил до 28.10.2019г., след изтичането на който договорът се счита за безсрочен. С последното изменение на договора изменения крайният срок е определен до 19.07.2020г., след

изтичането на който срок договорът се счита за безсрочен при стандартни условия. По силата на договора е уговорено предоставянето на електронни съобщителни услуги във връзка с използването на мобилен номер

3. От представеното на л. 85 от заповедното дело копие на Допълнително споразумение към договор за мобилни/фиксиращи услуги № 023730196 от 29.03.2019г., се установява, че между облигационните отношения между ищеца и ответника, възникнали по силата на договор за мобилни/фиксиращи услуги с мобилен номер са изменени, като мобилният/фиксиращ номер /посочения/ ще бъде ползван при цена 20.99 лева. Срокът на договора е продължен до 29.03.2021г., след изтичането на който споразумението се превръща в безсрочно при стандартни условия.
4. От представеното на л. 93 от заповедното дело копие на Допълнително споразумение към договор за мобилни/фиксиращи услуги № 027494979 от 10.07.2019г., се установява, че между облигационните отношения между ищеца и ответника, възникнали по силата на договор за мобилни/фиксиращи услуги с мобилен номер са изменени, като мобилният/фиксиращ номер /посочения/ ще бъде ползван при цена 25.99 лева. Срокът на договора е продължен до 10.07.2021г., след изтичането на който споразумението се превръща в безсрочно при стандартни условия.

Спорен въпрос е дали страните са облигационно обвързани по тези договори. Всеки от договорите и допълнителните споразумения съдържат подпис на страните по тях, като договорите са подписани и в поле „за потребител“. С релевираното оспорване автентичността на документите не е оспорена, а е оспорено изразяването на валидна воля, което обаче е останало недоказано. След като договорите носят подпис на потребителя С. Г., то съдът приема, че имат силата, придадена им по чл. 180 ГПК.

Страните не спорят, че ищцовото дружество е предоставило на ответника електронни съобщителни услуги във връзка с използването на следните мобилни номера, а именно: мобилен №, мобилен №, мобилен № и мобилен №, По аргумент от чл. 153 ГПК на доказване подлежат спорните факти от значение за решаване на делото и връзките между тях, следва да се приеме за установено по делото предоставяне на твърдените от ищеца мобилни услуги, доколко обстоятелството, че от страна на ответника са предоставени такива не се оспорва от ответника.

Видно е, че всеки един от договорите съдържа идентична клауза в раздел III – в случай на прекратяване на настоящия договор преди изтичане на срока по чл. 1 от този раздел, по вина или инициатива на потребителя или при нарушение на задълженията му по настоящия договор или други документи, свързани с него, в това число приложимите Общи условия, последния дължи за всяка СИМ карта, по отношение на която е налице прекратяване: а) неустойка в размер на всички стандартни месечни абонаменти за периода от прекратяване до изтичане на уговорения срок. Същата клауза е уговорена в допълнителните споразумения, но е ограничено начисляването на неустойка – максималният размер на тази неустойка не може да надвишава трикратния размер на стандартните месечни абонаменти. В допълнение на неустойката по предходното изречение, потребителят дължи и

възстановяване на част от ползваната стойност на отстъпките от абонаментните планове, съответстваща на оставащия срок на договора; и (б) в случаите, когато е предоставено устройство за ползване на услуги – и разликата между цената на доставеното устройство без абонамент съгласно последната актуална ценова листа и заплатената по потребителя цена на устройството в брой или общата лизингова цена по договора за лизинг. Казано по друг начин, предвидена е неустойка в размер на сбора от всички или на част от абонаментни такси, определени в договора, която потребителят следва да заплати, въпреки че договорът е прекратен и абонатът не получава услуга.

Този съдебен състав намира клаузите, предвиждащи тази неустойка, макар претендирана в трикратен размер, респ. уредена в три от четирите договора до търсене на трикратен размер, за неравноправни. Начина, по който се претендира това вземане – когато е уговорена неустойка при предсрочно прекратяване на договор за услуга, в размер на всички или дори само няколко неплатени абонаментни вноски, всъщност мобилният оператор по прекратения договор цели да получи имуществена облага от насрещната страна в размер, какъвто би получил, ако договорът не беше прекратен, но без да се предоставя ползването на услугата по договора. Следователно, уговорената по този начин неустойка за предсрочно прекратяване излиза извън своите обезпечителна и обезщетителна функции, създава условия за неоснователно обогатяване на мобилния оператор, нарушава принципа за справедливост и също има и на това основание неравноправен характер (в този смисъл Определение № 480 от 26.05.2023 г. по в. гр. д. № 291 / 2023 г. на ОС Перник, Решение № 1769 от 06.07.2022 г. по в. гр. д. № 512434/2021 г. на СГС, Определение № 2192 от 28.08.2023 г. по в. гр. д. № 1355 / 2023 г. на ОС-Бургас, Решение № 419 от 13.12.2022 г. на ОС -София по в. гр. д. № 414/2022 г., Определение № 2038 от 25.08.2023 г. на ОС – Пловдив по в. ч. гр. д. № 2252/2023 г., Определение № 656 от 24.07.2023 г. на ОС - Перник по в. ч. гр. д. № 446/2023 г., Определение № 1063 от 11.09.2023 г. на ОС - Стара Загора по в. ч. гр. д. № 565/2023 г., Определение № 1189 от 15.12.2022 г. на ОС - Благоевград по в. ч. гр. д. № 983/2022 г., Определение № 1875 от 14.07.2023 г. на ОС - Бургас по в. ч. гр. д. № 1208/2023 г. , Решение № 70 от 21.07.2023 г. на ОС - Търговище по в. гр. д. № 109/2023 г. Решение № 1368 от 7.11.2022 г. на ОС - Варна по в. гр. д. № 1768/2022 г. Определение № 263 от 22.05.2023 г. на ОС - Пазарджик по в. ч. гр. д. № 271/2023 г.).

Освен това, за потребителя няма как да бъде ясно кога ще се счита прекратен процесния договор. Действително в чл. 27 от ОУ е указан срока на плащане – срока, посочен в съответната фактура, но не по-късно от 18 дни след датата на издаването □, като при неспазване на което □ да е задължение по тази част от ОУ, мобилният оператор има право незабавно да ограничи предоставянето на мобилни услуги, или при условията на т. 19б и т. 19в да прекрати едностранно индивидуалния договор с потребителя или да откаже сключването на нов. И в двете посочени точки, възможността за прекратяване на договора едностранно е уговорена с едномесечно предизвестие. Изследвайки самите клаузи, и обстоятелството, че разпоредбата на чл. 87 ЗЗД е диспозитивна, то отклоняването от нея лишава потребителя от елементарна яснота кога отношението се счита прекратено, кога има

съществено неизпълнение какви са точно последиците от това съществено неизпълнение и може ли да го избегне, като плати. Очевидно, без да бъде уведомен потребителя за тези обстоятелства, не може да бъде натоварен със кумулативни санкции, което е общо правило в облигационно право и отнемането на тази възможност на длъжника и то потребител, очевидно е в негов ущърб и е недобросъвестно. Отклонението от общото правило на облигационното право очевидно нямаше да бъде прието, ако имаше индивидуално договаряне. По изложените причини категорично се стига до извод, че тази клауза е неравноправна. Неравноправните клаузи не произвеждат никакво действие, поради което договорът не се счита прекратен. **В тази връзка са аргументи и в Решение от 8 декември 2022 г. по дело C-600/21 на СЕС.**

С оглед изложеното следва да се приеме, че между страните не е настъпило прекратяване, поради което и неустойки за прекратяване не се дължат.

На трето място, автономията на волята на страните да определят свободно съдържанието на договора, и в частност - да уговорят неустойка, е ограничена от това, че съдържанието на договора не може да противоречи на повелителни норми на закона и на добрите нрави. Съгласно т. 3 от Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2009 г., ОСТК, условията и предпоставките за нищожност на клаузата за неустойка произтичат от нейните функции, както и от принципа за справедливост в гражданските и търговските правоотношения. Според същото тълкувателно решение, преценката за нищожност на неустойка следва да се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора, а не към последващ момент, какъвто последващ момент е и неизпълнението на договора или прекратяването на договорното правоотношение. При сключване на договор за мобилни услуги мобилният оператор поема ангажимент да предостави на потребителя ползването на телекомуникационни услуги срещу абонаментна такса, а потребителят - да заплаща таксата ежемесечно или през друг уговорен времеви интервал. От нормата на чл. 143 ЗЗП може да се направи извод, че неравноправни са онези клаузи, които не отговарят на изискванията за добросъвестност и добри нрави и посредством които се създава значително неравновесие /неравнопоставеност/ между търговеца /икономически по-силната страна/ и потребителя /икономически послабата страна/. От съдържанието на процесните договори за мобилни услуги, както и от общите условия към тях, представляващи неразделна част от съглашението, става ясно, че всяка от страните по облигационното правоотношение има възможност едностранно да го прекрати, когато другата не изпълнява своите задължения. Въпреки това, в договора е предвидено единствено, че когато се стигне до прекратяването му по вина на потребителя, последният е длъжен да заплати на търговеца неустойка, съдържаща няколко компонента - оставащите абонаментни вноски до края на срока на договора, но не повече от три, отстъпката от абонаментния план и цената на устройството и стойността на невърнатото техническо оборудване. Подобна уговорка в полза на потребителя, респективно - в тежест на търговеца, липсва. Ако потребителят се възползва от възможността да прекрати едностранно договора поради вина на мобилния оператор, не е регламентирано дружеството да заплати неустойка.

Договорът за мобилни услуги е бланков. Съдържанието му не е предварително договорено между страните. Физическото лице-потребител не е имало възможност да влияе върху неговите разпоредби. Клаузите му не са индивидуално договорени. Налага се извод, че мобилният оператор, встъпвайки в договорни отношения с длъжника, се е възползвал от положението на икономически по-силна страна, имаща възможност да влияе върху правата и задълженията, които всеки от контрагентите ще поеме. Именно поради тези обстоятелства "Йеттел България" ЕАД е предвидило в предварително изготвения бланков договор, че неустойка се дължи само от потребителя, когато договорът е прекратен по негова вина. Няма уговорка, даваща право на потребителя да претендира неустойка при неизпълнение на договора от мобилния оператор.

Предвид гореизложеното, така, както са уговорени, въпросните клаузи за неустойка създават значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и правата и задълженията на потребителя. Разпоредбите, регламентиращи неустойка в тежест на физическото лице-потребител, действително имат неравноправен характер.

С отговора на исковата молба е възразено, че не се дължат тези суми, тъй като договорите не са прекратени.

Дори да се приеме, че клаузата за неустойка при предсрочно прекратяване валидно е обвързала страните, то сумата по нея отново не се дължи, като съдът приема за основателно релевираното от ответника възражение. С цитираната от ищеца договорна клауза, съдържаща се във всеки от договорите са разграничени две хипотези, при които за потребителя възниква задължение за заплащане на съответните неустойки – предсрочно прекратяване по инициатива на потребителя, въз основа на взето от него решение за това, и предсрочното прекратяване на договора по вина на потребителя и при неспазване на негови договорни задължения по договора за мобилни услуги или по друг договор със същия мобилен оператор, тоест развалянето му от оператора. Доколкото в процесната хипотеза ищцовото дружество претендира сумата като неустойка поради неизпълнение на задълженията на ответника като потребител, то съдът приема, че неустойката се претендира не поради едностранно предсрочно прекратяване на договора по инициатива на потребителя, а заради прекратяване поради негово виновно неизпълнение на задълженията му по договора. Тоест, касае се за едностранно разваляне на договора от оператора при виновно неизпълнение на задълженията на насрещната страна. Поради това, при преценка дали договорите са едностранно развалени от "Йеттел България" ЕАД следва да бъде съобразна нормата на чл. 87 ЗЗД. Съгласно чл. 87, ал. 1, изр. 1 ЗЗД, когато длъжникът по един двустранен договор не изпълни задължението си поради причина, за която отговаря, кредиторът може да развали договора, като даде на длъжника подходящ срок за изпълнение с предупреждение, че след изтичането на срока ще смята договора за развален. Изречение 2 на посочената алинея предвижда, че предупреждението трябва да се направи писмено, когато договорът е сключен в писмена форма. В случая се касае за писмени договори, поради което изявлението за развалянето им, с което се предоставя възможност за изпълнение в рамките на подходящ срок, следва да бъде направено също в писмена форма.

Тежестта на доказване на факта, че изявлението за разваляне е достигнало до ответника, пада върху ищеца и същият следва да установи това обстоятелство при условията на пълно доказване. Ищецът "Йеттел България" ЕАД не представя каквито и да е доказателства, че е отправил предизвестие до потребителя, че му е предоставил срок за доброволно изпълнение на задълженията му по договора. Доколкото писмената форма на предупреждението по чл. 87, ал. 1, изр. 1 ЗЗД е форма за действителност на волеизявлението, при непредставянето на такова писмено изявление като доказателство по делото, съдът следва да приеме, че такова не е изпращано и следователно, че договорът не е развален по надлежния ред, поради което и неустойката не се дължи поради липса на предпоставки за възникването и начисляването ѝ. Именно такова изискване – за отправяне на едномесечно предизвестие при прекратяване на договора в тази хипотеза, е предвидено и в чл. 19б и чл. 19в от ОУ на мобилния оператор, на които той сам се позовава. Спазването им не може да се приеме за мотивирано с изпращането на съобщения по реда на чл. 31а от ОУ, както защото няма данни да са изпращани такива съобщения, така и защото сочената клауза първо касае друг случай, а не този на прекратяване, и второ – предвижда няколко възможности за уведомяване.

По разноските

Разноските се разпределят по правилата на чл. 78, ал. 3 ГПК. Направените от ищеца разноски остават за негова сметка. Право на разноски има ответникът, но такива не са претендирани, няма доказателства да са направени, тъй като ответникът е бил представляван от особен представител, поради което не следва и да се присъждат.

Мотивиран от гореизложеното, Софийският районен съд, Второ гражданско отделение, 55^{-ти} състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от „Йеттел България“ ЕАД, ЕИК, срещу С. Г. М., ЕГН ***, с адрес гр. София, ул. „В.“ № ..., вход А, ет. 2, ап....., иск с правно основание чл.422, ал.1, във вр. чл.415, ал.1 от ГПК, във вр. чл.92, ал.1 от *Закона за задълженията и договорите* за установяване съществуването на вземане в **общ размер от 397.19 лева**, формирано както следва: сума в размер на **89.25 лева**, представляваща неустойка за предсрочно прекратяване на договор за мобилни услуги от 10.07.2019г. с предпочетен мобилен номер, сума в размер на **123.75 лева**, представляваща неустойка за предсрочно прекратяване на договор за мобилни услуги от 06.02.2020г. с предпочетен мобилен номер, сума в размер на **94.94 лева**, представляваща неустойка за предсрочно прекратяване на договор за мобилни услуги от 29.03.2019г. с предпочетен мобилен номер и сума в размер на **89.25 лева**, представляваща неустойка за предсрочно прекратяване на договор за мобилни услуги от 10.07.2019г. с предпочетен мобилен номер, начислени поради неизпълнение на задълженията на ответника по т. 27 от общите условия към договорите за заплащане на задълженията в срок, всяка една от която сума за неустойка, формирана от трикратния размер на дължимата стандартна месечна абонаментна такса за предоставяните от

процесните договори за далекосъобщителни услуги, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК– 21.11.2022 г., до окончателното плащане, за което вземане е издадена по заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 22.12.2022г. по ч.гр.д. № 63076/2022г. по описа на СРС, 55 състав.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийския градски съд с въззивна жалба в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

ПРЕПИС от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____